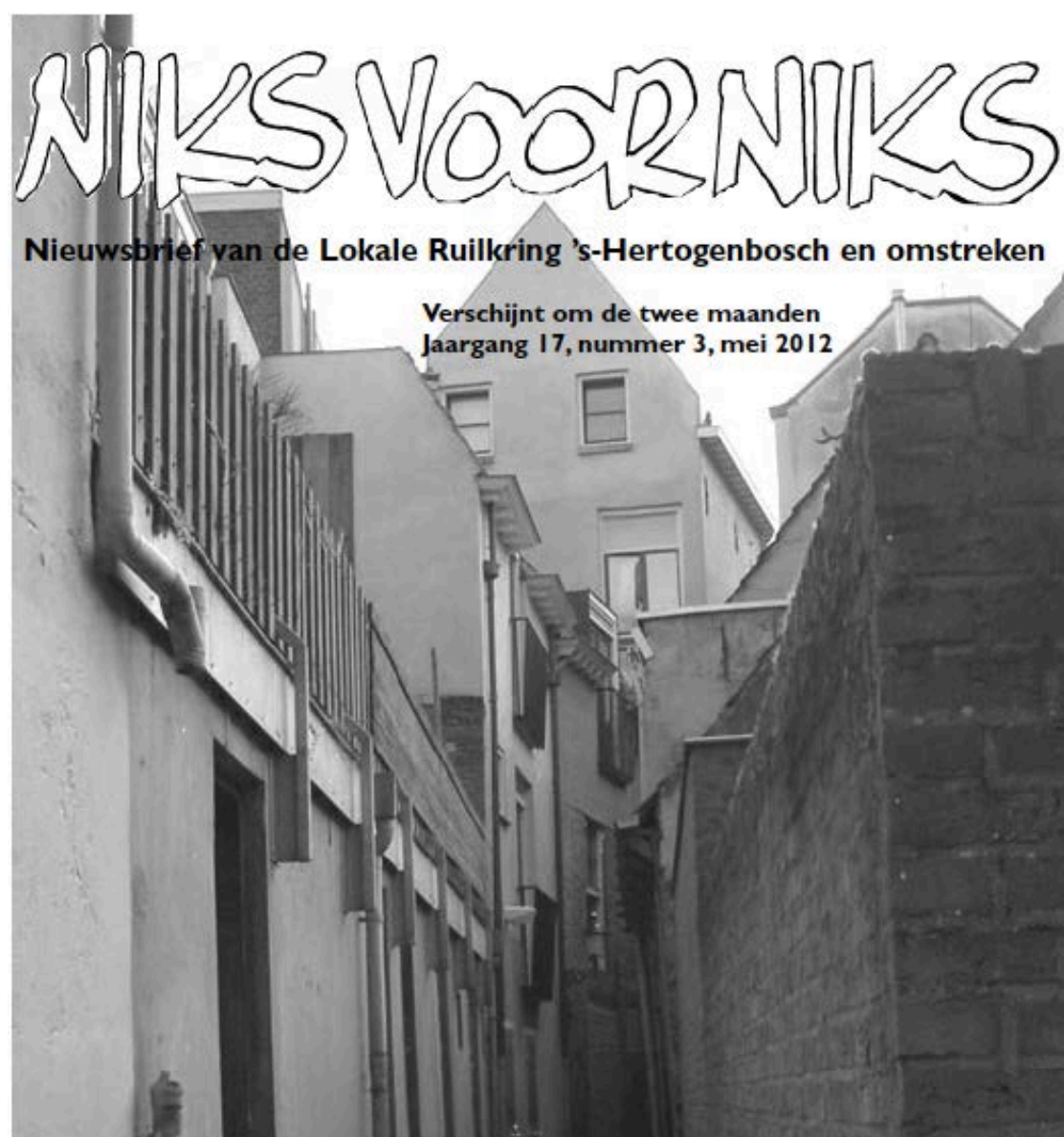

NIKS VOOR NIKS

Nieuwsbrief van de Lokale Ruilkring 's-Hertogenbosch en omstreken

Verschijnt om de twee maanden
Jaargang 17, nummer 3, mei 2012

Nieuwe vormen van economie: ook in onze regio?

Workshop ‘Ontwerp je eigen economie’

We leven in een tijd waarin economisch en politieke ontwikkelingen snel veranderen. De rol van Geert Wilders als machtsfactor in de Nederlandse politiek bijvoorbeeld is voorlopig uitgespeeld. Zijn pleidooi om de gulden opnieuw in te voeren – begin maart – mag dan ook in de prullenbak. We zitten vast aan de euro, ook al verlang ik – net als Frans Hummelman in zijn column – wel eens terug naar de kleurige guldenbiljetten. Ik dacht aan die prachtige biljetten toen ik op 25 maart de workshop ‘Ontwerp je eigen economie’ bezocht. Een workshop over ‘kleureneconomie’, ‘timebanking’ en LETS. LETS is bekend: het Local Exchange Trade System, de blauwdruk voor onze ruilkring. Maar een kleureneconomie? Nooit eerder van gehoord. Alweer een oproep om de bruine ‘Snip’, de gele ‘Zonnebloem’ en de paarse ‘Vuurtoren’ als kleurige betaalmiddelen te benutten?

Nee, deze workshop is bedoeld om te ons informeren: over de blunders van onze economie en over alternatieven, zoals een kleureconomie die oog heeft voor duurzame productie en consumptie. En om in gesprek te komen over nieuwe vormen van economie, misschien ook in onze stad...

Samen met ruilkringdeelnemers Anita, Leidie en Annemarie en enkele andere Bosschenaren besteed ik mijn vrije zondag aan deze workshop, omdat we benieuwd zijn naar vormen van een nieuwe economie. Niet omdat ik vind dat onze Niks of de ruilkring toe is aan vervanging. Wel zie ik dat onze kring een hoge drempel heeft. Pas na een welkomstgesprek, instemming met onze spelregels en inloggen op een computer doe je mee aan onze kring. Nieuwe vormen van economie of ruilhandel zijn wellicht meer toegankelijk. Bij de Reparatiestraat Boschveld laat je je fiets of kleding repareren, zonder welkomstgesprek of inlogcode. Maar ook nog zonder betaal- of ruilmiddel. Misschien krijg ik in deze workshop ideeën voor een toegankelijke vorm van een kleine economie in een wijk, naast en in contact met de ruilkring.

De blunders van ons economische systeem

Barry Voeten en Suzanne Stolk – van de organisatie www.kleureconomie.nl – informeren ons over nieuwe vormen van lokale economie. In het dagelijks leven is Barry leerkracht op een basisschool, maar vandaag begeleidt hij deze workshop. Hij vertelt ons om te beginnen over drie grote blunders in het bestaande economische systeem.

De eerste blunder is dat geld ontstaat als een schuld. Om over geld te beschikken lenen staten en mensen geld. Daarover moet rente worden betaald. Als het terugbetalen van de leningen en rente niet meer lukt, lenen staten en mensen opnieuw geld. Weliswaar draait de economie verder, maar dat kan slechts doordat de schuldenlast steeds verder oploopt. Tot een land of een individu de schulden niet meer kan betalen. Het bankroet van Griekenland, Spanje en Italië leek onafwendbaar. Inmiddels ontvangen deze landen weer nieuwe leningen. Immers een val van de euro moet ten koste van alles worden voorkomen. Een tweede fout van onze economie is dat een reële prijs voor grondstoffen ontbreekt. Producenten en consumenten op het noordelijk halfrond kunnen de uitputting van grondstoffen op het zuidelijk halfrond voortzetten, zonder dat we betalen voor een herinvestering in de ecosystemen. Evenmin betalen we voor de afvalverwerking of de reststoffen na onze consumptie. En een derde blunder van onze economie is dat de waarde van onze betaalmiddelen niet vaststaat.. Alleen de dollar heeft een waarde die gekoppeld is aan de waarde van goud. De waarde van alle andere betaalmiddelen is zo veranderlijk als het weer. In de beurswereld houdt de koers van de euro nog geen twee minuten stand, met nieuwe leningen, werkloosheid en politieke onrust tot gevolg. Zo maken speculanten woekerwinsten en leiden banken verliezen.

Kan het anders?

Barry's informatie is niet bedoeld om ons te ontmoedigen, maar vormt de inleiding naar een tweede stap in de workshop. Na een heerlijke lunch in de tuin van het Claraklooster bespreken we weer terug in het City Change Center Den Bosch initiatieven – van overal in de wereld – om in lokale economievormen de blunders van het kapitalisme te vermijden.

Aan de orde komen achtereenvolgens de LETS-systemen, met de ruilhandel zoals wij die kennen. Daarna bespreken we Time Banking, een ruilsysteem waarbij de deelnemers hun diensten verrekenen in de vorm van tijd: alle diensten zijn per uur evenveel waard zijn. Ook Bartering komt aan de orde: een ruilsysteem dat populair is bij bedrijven. Ondernemingen ruilen allerhande diensten en goederen met elkaar. Samen analyseren we de voor- en nadelen van de verschillende lokale economievormen: eigenlijk geven ze vooral een antwoord op de eerste en derde blunder van het kapitalisme. Ook binnen alternatieve economievormen, zoals onze ruilkring, is het heel lastig om een prijs te betalen die recht doet aan de kosten van grondstoffen en de kosten van het afval. Kortom: een alternatief te vinden voor de tweede blunder van de economie is uiterst moeilijk.

Een kleureneconomie: anders kijken naar kosten

Het idee van de kleureneconomie is het meest omvattend. Barry Voeten heeft deze economievorm zelf ontworpen en beschreven: een economie die rekening houdt met de kosten van het gebruik van grondstoffen en de kosten van afvalstoffen. Deelnemers aan een kleureneconomie hanteren groene punten voor groene producten, die geen grondstoffen kosten, zoals biologische groenten en fruit. Blauwe punten zijn bestemd voor producten, die wel grondstoffen kosten. Rode punten hanteer je voor producten, die afval kosten. In de kleureneconomie worden zou de kosten voor het gebruik van grondstoffen en de kosten voor onze afvalverwerking zichtbaar en meegerekend. Het concept van de kleureneconomie is echter nog niet in de praktijk gebracht. Barry vertelt dat er wel een aantal basisscholen interesse heeft in een lesprogramma over de kleureneconomie. De ideeën achter de kleureneconomie mogen mensen – en ook kinderen – bewust maken over de kosten van de productie van goederen, evenals de kosten van de restproducten of het hergebruik.

Aan de slag

Tijdens het laatste deel van de workshop kunnen de deelnemers onderling hun voorstellen en plannen voor andere economievormen uitwisselen. We bespreken een systeem voor carpooling, het organiseren van de handel in biologische groenten en fruit, evenals de vraag welk ruilmiddel zinvol is voor de handel in een wijk, zoals bijvoorbeeld in Boschveld.

De voorzichtige conclusie over dat laatste onderwerp is, dat een vorm van ruilen in uren – zoals Time Banking – wellicht zinvol is. Door het opknappen van fietsen, apparaten, maar ook tuinonderhoud, oppassen of het organiseren van activiteiten te registreren in de vorm van uren, kun je vrijwilligerswerk verzilveren, in de Reparatiestraat en ook bij buurtactiviteiten. Een idee dat we binnenkort eens met de organisatoren van de Reparatiestraat gaan bespreken...

We kijken terug op een leuke en leerzame lentedag... Inmiddels onderhouden de deelnemers aan deze workshop nog steeds contact via een Facebookgroep: 'De omgekeerde economie'. Immers een ommekeer is in deze snelle tijd zeker wel mogelijk...

Gabbie van der Kroef